

Після закінчення роботи про всі помічені неполадки і відхилення у режимі роботи електроприймача необхідно розповісти викладачу чи навчальному майстру.

Аварійна ситуація чи нещасний випадок можуть статися разі ураження електричним струмом, загорання електроприймачів тощо.

У разі раптового припинення подавання електроенергії вимкнути електроприймач, витягнути штепсельну вилку з розетки.

При виявленні ознак горіння (дим, запах гару), вимкнути електроприймач, знайти джерело займання і вжити заходів щодо його ліквідації, повідомити викладачу, не допускати у небезпечну зону сторонніх осіб. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку медичну допомогу.

У разі ураження електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від електричного струму, відключивши електроприймач від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або, застосувавши підручний ізоляційний матеріал. У разі відсутності у потерпілого дихання і пульсу, необхідно роботи йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну тканину і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а потім накласти ганчірку на рану.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластикою, палицею, картоном або іншим подібним предметом.

При опіках вогнем, парою, гарячим предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та обв'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3 %-ним марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

У разі виникнення пожежі викликати допомогу та приступити до гасіння її наявними засобами пожежогасіння.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПРАВИЛАМ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПРИ ОПАНУВАННІ НИМИ ТЕХНОЛОГІЇ ПОШИТТЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ

*Дубік Н. П.
м. Полтава*

Сучасна загальноосвітня школа забезпечує загальну середню освіту, що є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору й реалізації шляхів подальшого здобуття освіти. Зміст освіти на цьому ступені є єдиним для всіх учнів; особистісно-орієнтований підхід здійснюється через варіативність методик організації навчання залежно від пізнавальних здібностей [3].

У старшій школі зміст освітньої галузі «технологія» передбачає поглиблення в учнів знань про закономірності проектної, техніко-технологічної та побутової

діяльності, спираючись на знання з основ наук на рівні загальних виробничих закономірностей, всебічне ознайомлення з професією, основами виробництва, обладнанням виробництва. Це відповідає індивідуальним можливостям учня, формуванню в учнів здатності мобілізувати свої потенційні творчі можливості в різних видах діяльності.

До базових вмінь навичок, які отримують школярі можна віднести [2]: виготовлення швейних виробів нескладної технологічної обробки за індивідуальними замовленнями або в бригаді з розподілом праці; виконання всіх видів ручної роботи (прокладання строчок копіювальних стібків, зметування, виметування, наметування деталей одягу); виконання всіх видів волого-теплових робіт (спрасування, відтягування, припрасування, запрасування, розпрасування, дублювання); з'єднання машинними строчками деталей виробу (в тому числі, виконувати операції обметування на спецобладнанні); обробка крайовими швами зрізи деталей; виметування петлі; приготування виробів до примірок індивідуально або в бригадах з розподілом праці; проведення дрібного лагодження швейних виробів з використанням машинних та ручних робіт; усування дефектів під час виконання робіт; виконання ескізу моделі; усування дрібних неполадок в роботі швейного устаткування.

Сучасні педагоги вказують на важливість розуміння того, що ціль завжди пов'язана з очікуваним результатом не тільки одного уроку, а довгостроковими перспективами. Постановка цілей пов'язана з дотриманням цілого блоку правил, що впливають із дидактичних закономірностей і принципів, специфіки соціального розвитку, концептуальних підходів і установок на розвиток особистості, особистих орієнтацій учнів.

Щодо уроків з технології пошиття швейних виробів, то тут надзвичайно важливого значення набуває завдання із навчання учнів правила безпечної праці у процесі практичної діяльності.

При роботі в навчальних майстернях з трудового навчання необхідно приділяти особливу увагу на знання та виконання учнями правил техніки безпеки, виробничої санітарії, гігієни праці та протипожежної безпеки.

Перед кожним видом роботи, а також на початку кожної практичної роботи вчитель повинен ознайомити учнів з правилами техніки безпеки та навчити при цьому учнів надавати необхідну першу допомогу потерпілому при різних видах травм, які можуть трапитись під час практичних занять у навчальних майстернях.

Особиста безпека учня залежить від нього самого, а тому кожен учень повинен добре знати і суворо виконувати правила техніки безпеки.

Типова інструкція з правил безпеки життєдіяльності повинна складатися з наступних розділів:

По-перше, загальні положення:

- до занять у шкільних майстернях допускаються особи, що не мають медичних протипоказань та ознайомлені з інструкціями з охорони праці;

- кожен учень повинен знати й виконувати правила безпечної праці в шкільній майстерні, правила пожежної безпеки, санітарно-гігієнічні норми й правила;

- учні повинні: своєчасно з'явитися на заняття в спецодязі і з дозволу вчителя або чергового по шкільній майстерні зайняти своє робоче місце, перехід учнів на інше робоче місце без дозволу вчителя забороняється; залишати шкільну майстерню можна тільки після дзвінка й дозволу вчителя; використовувати навчальний час для виконання завдання й не займатися зайвими справами, розмовами, своєчасно й високоякісно виконувати доручену роботу; економно використовувати електричну енергію, матеріали; під час перерви всі учні виходять із майстерні (крім чергових);

- щоб запобігти травмуванню і виникненню травмонебезпечних ситуацій, дотримуйтесь таких вимог: працюйте на справному устаткуванні; використовуйте

справний, добре налагоджений інструмент; використовуйте інструмент за призначенням. Інакше можна не тільки зіпсувати його, а й отримати травму; не перевіряйте ріжучу кромку інструмента руками. Для цього слід використовувати тренувальні заготовки; передавайте ріжучий та колючий інструмент ручкою вперед; не кладіть інструмент ріжучою кромкою догори й до себе; не відволікайтесь під час роботи і не відвертайте увагу інших; користуйтеся правильними прийомами роботи; дотримуйтесь вимог особистої гігієни

По-друге, вимоги безпеки праці перед початком роботи:

- правильно одягнути спецодяг (застібнути його на всі гудзики, сховати волосся під головний убір);

- ретельно підготувати своє робоче місце до безпечної роботи;

- уважно вислухати вчителя й отримати завдання на урок.

- підготувати до роботи свій інструмент і пристрої, впевнившись у їх справності.

- забороняється розпочинати роботу без дозволу вчителя.

По-третє, вимоги безпеки праці під час роботи:

- під час практичної роботи учні виконують тільки ті види робіт, які доручив учитель;

- використовувати робочий час тільки для виконання завдання, не займатися сторонніми справами та розмовами, не ходити без справи по майстерні і не заважають іншим;

- утримувати робоче місце в чистоті;

- дбайливо ставитись до устаткування, верстаків, інструментів.

- інструменти загального користування брати із дозволу вчителя і відразу після користування повертайте їх.

По-четверте, вимоги безпеки після закінчення роботи:

- упорядкувати робоче місце, приберіть деталі, матеріал, сміття, відходи;

- привести інструменти у справний стан.

- старанно прибрати робоче місце.

- покласти інструменти в порядок, установлений учителем.

- привести до ладу свій одяг і залишити майстерню з дозволу вчителя.

- після виходу учнів чергові розпочинають прибирання приміщення.

По-шосте, вимоги безпеки у надзвичайних ситуаціях.

Типові інструкції для учнів з трудового навчання розробляються відповідно до діючих вимог. Вони можуть бути використані в стандартному вигляді або бути доповнені на місцях вимогами, виходячи з конкретних умов навчання і організації праці учнів та специфіки обладнання.

Отже, правила техніки безпеки дуже тісно пов'язані з правилами виробничої санітарії та гігієни праці, дотримання яких забезпечує підвищення працездатності працюючих, запобігання різних захворювань, зменшує травматизм при виконанні робіт. Знання правил техніки безпеки, виробничої санітарії, гігієни праці та протипожежної безпеки потрібні вчителю не тільки для повноцінного ведення практичних занять у шкільних майстернях, а й для того, щоб забезпечити своїм вихованцям такі умови навчання і праці, при яких виключалися б будь-які випадки травматизму.

Список використаної літератури

1. Бедрій Я. І. Безпека життєдіяльності / Я. І. Бедрій – Львів, 2000. 170 с.
2. Навчальна програма «Трудове навчання», 5–9 класи. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
3. Шостак І.В. Особистісно-орієнтований підхід до трудового навчання // Новий колегіум. 2005. № 4. С.52-54.